

Hac İbadeti ve Yolculuğu Manevi Yolculuğa Adım Atmak

Neresine abdestini yapacak?

Fe-sübhanallah.

Utandır, sağa bakar, sola bakar...

Yüznumaralar var mı?

Var ama kim bilir nerede? Gidersen grubunu kaybedersin. Zaten yerini bulamazsın. Zaten gitsen, tıklım tıklımdır. Bulabilirsen ne mutlu. Bulamazsan araziye çıkacaksın. Araziye kaybolacaksın.

Müzdelife, insanın tam yoksulluğunu, perişanlığını hissettiği yerdir.

a. Müzdelife İnsanın Yoksulluğunu Hissettiği Yer

Bu böyle olacak. Hiç şikayet etmeyin. Allah bu meşakatlere alıştırmak için size bu ibadeti emretmiş.

“Hocam! Ben zevkime çok düşkünüm.”

Yok. Kralın orada bir oteli var ama kralla bir ahbaplığın varsa kalırsın. Veya başkası için öyle pek imkânlar yok.

Müzdelife’de gece geceleyeceğiz. Akşam namazını Müzdelife’de kılacağız.

“Hocam, yolda akşamın vakti geğer.”

Geğercek zaten. Akşamın vakti geğercek; akşamla yatsıyı yatsının vaktinde ne zaman varırsan Müzdelife’de kılacaksın. Onu da unutmayın.

“A akşam namazı geğti!”

Tamam, orada geğmesi şart.

“Geğmesin, şurada kılayım.”

Hayır.

Gidince, Müzdelife’ye vardığın zaman kılacaksın. Bu da bir enteresan bir şey. Bu da hatırınızda kalsın.

Arafat’ta beraber olacağız inşaallah. İnşaallah kaybolmadan Müzdelife’ye de beraber gideriz. Ama kuzucukların nerede kalacağı belli olmaz... Her birisi bir tarafa dağılır, şobanları yetmez kuzucukları toplamaya. Bazen şobanlar da kaybolur. Bazen de kuzucuklar şobanları ararlar, bulamazlar; şoban onlardan evvel kaybolmuştur.

b. Arafattan Sonra Yapılması Gerekenler

Müzdelife'ye gideceksiniz. Akşamla yatsıyı orada kılacaksınız. Yatın ondan sonra; vurun kafayı, yatın. Taştan bir yastık bulursanız yatarsınız. Düz bir yer bulursanız yatarsınız. Uyuyacaksınız.

Neden?

Uyumazsanız ertesi günün işleri... Zaten uyumamak mümkün değil. Arafat'ın yorgunluğu üstünüze çökecek. Müzdelife'de geceleyin bir uyuyacaksınız ki yıldızların altında, taşın toprağın sivri yerleri böğrünüze bata bata... İbadetin, yoksulluğun tadını tadacaksınız. Ondan sonra sabah namazı kılınacak. Orada Müzdelife vakfesi yapılacak, vacib. Dualar edeceğiz gözyaşları içinde. Sabah namazından sonra Mina'ya...

Mina'da çadırlarınızın yerini, daha önce bildiğiniz yerleri bilerseniz oraya gidersiniz. Mina'da o gün yapılacak iş, büyük şeytanı taşlamak. Yani büyük şeytan *cemretü'l-akabe* denilen, Mekke'ye en yakın.

Toplanmış olan taşlardan yedi tanesi
Bismillâhi Allahu Ekber recmen li'ş-şeytân

Şeytan taşlanacak, bir.

Ondan sonra *hacc-ı temettu* ve *hacc-ı kıran* yapanlar;

“Yâ Rabbi! Sen bize bu beldeye gelmemizi nasip ettin. Bir seyahat içinde hem umre yapmayı nasip ettin hem de hac yapmayı nasip ettin. Çok şükür yâ Rabbi!” diye şükrâne olarak kurban kesecekler.

Kurban vazifesini de yapmaları lazım. Tabii herkes gidemez. Arkadaşlar para toplarlar, gidenler gider. Onlar onun nâmına kesiverir, Allah razı olsun. Gidenler al kanlar içinde dönerler. Bu ihramlar bakmışsın bulaşmış, kirlenmiş, harpten çıkmış gibi...

Mezbahaya girdi mi insan hayvanların üstünde yürüyüp gidiyor. Mecburen oradan sıçrar, buradan şey yapar.

“Allah razı olsun, onlar bizim nâmımıza bu işi yapıverdiler.” diye kurban haberi geldi mi ondan sonra tıraş olacak. Bu ihramları çıkartacak.

Önce taş. Sonra kurbanın başı. Taş, baş, ondan sonra tıraş.

Taş, baş, tıraş.

Bunu unutmayacaksınız.

T-B-T: Taş, baş, tıraş.

Önce taş, sonra baş, sonra tıraş. Bu sıra önemli. Kurban kesilmeden tıraş olursanız ceza yersiniz.

Ondan sonra da bayram günleri içinde bir fırsat bulup haccın rükünlerinden olan Kâbe'nin farz tavafını yapacağız. Kalabalıkta olacak o. Tüm hacılar tavaf yapacaklar. Deniz gibi, coşkun sel gibi, kalabalık böyle duvarlara çarpa çarpa Beytullah'ın, Mescid-i Haram'ın içinde duvardan duvara güldür güldür dönecek hacılar. Sıkışık, izdihamlı... Allah yardımcımız olsun. Kimseyi üzmeden, ezilmeden, üzülmeden o farz tavafı yapacağız. Haccın farz tavafı bu.

Ondan sonra ertesi gün, daha ertesi gün şeytan taşlamalar, orta şeytan, küçük şeytan, orta şeytan, büyük şeytan taşlamaları... Mina'da bu vazifeler olacak.

Şimdi bilmeyenler bilsinler diye bunu böyle özetledim. Çok rahat olun. İnsan birçok şeyi duyunca içine bir korku geliyor;

“Aman ben haccı nasıl yapacağım?”

Rahat olun.

Yarın yapacağımız, Mina’ya gitmek. O kadar.

c. Kafanın Karışmaması İçin Her İş Zamanında Yapmak

“Bir insan bir yerde, bir zamanda bir tek işi yapmalı.” diyor Ali Fuat Başgil, rahmetli, ordinaryus profesör. *Gençlerle Başbaşa* diye bir kitap yazmış. Başın dinç olması, yapılan işin başarılı olması, kafanın karışık olmaması, huzurlu olması için bir zamanda bir işi yapacaksınız. 80 tane tilki kafanda dolaşırsa birbirlerine çarparlar. O zaman insan işi tam yapamaz. Korkmayın, yapılacak çok fazla bir şey yok. Yarın Müzdelife’ye gideceğiz, beş vakit namazı sünnet olarak orada kılıp gece geceleyip gideceğiz.

Ama tüm zamanlarımızda dikkat edeceğimiz esaslar neydi?

Zamanımızı israf etmeyeceğiz. Sohbetle, mâlayânî, lüzumsuz konuşmayla, belki terbiyesizce, belki Allah'ın hoşuna gitmeyecek konuşmalarla zamanı zayi etmeyeceğiz. Boş şeylerle zayi etmeyeceğiz. Bir de kavga gürültü, sövme sayma, itme kakma, edepsizlik, terbiyesizlik olmayacak. Çünkü Allah bizi görüyor. Biz Allah'ın misafiriyiz.

İnsan misafir olduğu evde ev sahibinin hoşuna gitmeyecek işi yapar mı?

O edebe riayet edeceğiz. Boynu bükük olacağız. Dili zikirli olacağız. Kendimizi Allah'a affettirmeye bakacağız. “Çok suçluyum yâ Rabbi!” diyeceğiz. Gözyaşı dökacağız. Bu kadar basit, kolay. Yani iki-üç ana noktaya dikkat edeceğiz.

Hanımınla gelmişsen hanımına kızmayacaksın. Hanımın da sana kızmayacak.

“Yemek niye vaktinde gelmedi? Şu niye oldu?”

Canım olur, olmuş. Arkadaşınla gelmişsen ona kızmayacaksın. Birisi bir haksızlık yapmışsa ona kızmayacaksın.

“Bu da Allah’ın kulu. Bu da benden cahil demek ki bu haksızlığı yapıyor.” diyeceksin.

Herkesi hoş göreceksin. Aff-ı umumi. Herkesi affedeceksin. “Herkesi affettim.” diye öyle bir af duygusu içinde güzel, edebli bir şey yapacaksın.

Zamanı gelince biz size yine püf noktalarını, ince noktalarını anlatacağız. Yarın yapılacak şey çok basitmiş, tamam.

Arafat’ta ne yapacağız?

Arafat’ta ne yapacağımızı yarın öğrenirsiniz.

Ne diye şimdi kafanı yoracaksın; karmakarış karıştırmaya lüzum yok. Herkes - yarın sabahleyin pantolonlar, pijamalar, gömlekler çıkacak- gusül abdestini alacak, iki rekât ihram namazı kılacak, *lebbeyk* çekecek, hacca niyet edecek.

Hepiniz yarın tek renk, tek ölçü böyle kefenli ölümler gibi beyazlara sarılmış bir tarzda geleceğiz. Yarın yapacağımız iş bu; hac için ihrama girmek ve Mina’ya gitmek.

Allah haccı edeble, usulüne uygun olarak, Allah'ın rızasına uygun olarak tatlı, güzel, hoş bir şekilde yapmaya bizi muvaffak etsin. Nefse uydurmasın. Şeytana uydurmasın. Gaflette, cehalette bırakmasın. Azamî istifade etmeyi, kâr sağlamayı, burada çok sevap kazanarak gitmeyi, affolunarak gitmeyi nasip etsin. Çünkü içinde böyle çekişme çatışma, kavga gürültü, fısk fücur, refes olmayan mebrur bir haccın mükâfatı cennetlik olmaktır.

Haccı güzel yaptın mı, sonuç ne? Ne mükâfat var bana?

d. Makbul Hac Yapmanın Sonucu Cennettir

Sonucu cennet. Makbul bir hac yapmanın, mebrur bir hac yapmanın sonucu cennettir. Onu elde etmeye çalışacağız.

Allah yardımcımız olsun. Allah tevîkîni cümlemize refîk eylesin. Yolunda dâim, zikrinde kâim eylesin. Dünyanın ve âhiretin mutluluğuna, bahtiyarlığına, afiyetine, saadetine, selametine bizleri bizzat ve sizin - çevrenizi, ananız, babanız, akrabanız, dostunuz, arkadaşınız- sevdiklerinizle beraber

Allah iki cihanın saadetine erdirsin.
Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin.

Bizi de duadan unutmayın.

Mü'minin mü'mine duası en makbul olan dualardandır.

e. Müslümanın Müslümana Duası

Bir fıkra ile bitireyim. Muzip, şakacı, insanları müşkül durumda bırakmayı seven bir padişah varmış. Bir ziyafet hazırlamış. Uzun bir sofraya. Masanın üstüne çok güzel yemekler koymuş. En kıymetli malzemeden, mis gibi, buram buram tüten çok güzel yemekler. Pilavlar, kebablar vs. Kaşıklar yaptırmış, sapları birer metre. Sapı bir karış olur. Sapları bir metre.

Neden?

Adam pilava kaşığı sokacak.

Ağızına götürürken ne olur?

Sapı karşı tarafa döner.

E karşı taraf da aynı şeyi yapmak istiyor. O da ağızına götürürken sapı çatır çutur, çatır çutur...

Padişah ona gülecek yani. Herkesin kaşığı birbirine çarpacak, o da zevklenecek. Böyle bir muziplik düşünmüş. Herkesin kaşığı bir metre uzun saplı.

Hakikaten de ziyafet başlamış; bir şakırtı, bir takırtı, kaşıkların birbirine bir çarpışması başlamış. Yiyemiyorlar da doğru düzgün. Tam yiyecek, karşı taraftakinin kaşığının sapı dokunuyor, yerlere dökülüyor. Yiyemiyorlar da... İki tane akıllı, zeki insan varmış. Bunlar şöyle yapmışlar. Birisi kaşığın ta dibinden tutmuş. Karşı tarafa daldırmış, arkadaşının ağzına tutmuş. Ötekisi de kaşığı yine oradan tutmuş, bunun tabağına daldırmış, bunun ağzına tutmuş. Yani birbirlerini beslemışler. O zaman kaşık takırtısı olmamış.

Bu bir şaka ama hacda siz böyle yapın. Yani arkadaşlarınızı kollarsanız kaşıklar takırdamaz, mnev gıdanızı alırsınız, istifade edersiniz.

“Rabben hep bana. Kebabın hepsini ben yutacağım, pilavın hepsini ben yiyeceğim.” derken kaşıklar takırdar, şeytan da insana güler.

Allah bizi müslümanları sevenlerden, müslüman kardeşlerine acıyanlardan, müslüman kardeşlerine yardım edicilerden, onların hayrını murad edenlerden, onları mutlu görmekten zevk alanlardan, başkalarını mutlu etmek, onlara hizmet etmeyi kendisine vazife bilenlerden, olgun müslümanlardan eylesin. Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin.

Yani bu kaşık meselesini şu bakımdan söyledim. Siz bize dua edeceksiniz, biz size. Yani siz bize dua edeceksiniz. Kardeşin kardeşe duası makbul. Sizin duanızı Allah kabul edecek, bizi affedecek. Biz size dua edeceğiz, bizim duamızı Allah kabul edecek, sizi affedecek.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
7 Zilhicce 1411 / 19.06.1991

[Bütün HAC VE UMRE SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü